

Opetus- ja kulttuuritoimi

Aluehallintovirastojen lausunto hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi varhaiskasvatuslain 22 §:n ja 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle varhaiskasvatuslain muuttamisesta. Kaikki aluehallintovirastot varhaiskasvatuksen osalta ovat osallistuneet lausunnon laatimiseen. Yhteisessä lausunnossa toteamme seuraavaa.

Varhaiskasvatuslain 22 §:n kumoaminen

Aluehallintovirastot eivät kannata hallituksen esitystä varhaiskasvatuslain 22 §:n paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman laadintavelvoitteen poistamista. Aluehallintovirastojen käsityksen mukaan varhaiskasvatuksen laatu ei näy valtakunnallisesti vielä tasalaatuisena, mikä on ilmennyt myös kaikissa Karvin varhaiskasvatuksesta tekemissä selvityksissä. Tämän vuoksi paikallisten varhaiskasvatussuunnitelmien laatimista ja niiden kehittämistä tulee jatkaa.

Varhaiskasvatuslain 22 §:n mukaan kunta, kuntayhtymä ja yksityinen palveluntuottaja laatii valtakunnallisten varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden pohjalta paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman. Suunnitelma voidaan laatia palvelujen tuottaja-, yksikkö-, ryhmä- tai toimintamuotokohtaisesti, ja siinä otetaan huomioon pedagogiset painotukset ja muut varhaiskasvatuksen järjestämisen kannalta merkitykselliset valtakunnallisia varhaiskasvatussuunnitelman perusteita täydentävät seikat. Kunnat voivat tehdä yhteisen suunnitelman. Paikallisessa varhaiskasvatussuunnitelmassa on otettava huomioon yhteistyö varhaiskasvatuksen, opetuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten ja muiden 7 § tarkoitettujen yhteistyötahojen välillä sekä luotava tarvittavat yhteistyörakenteet.

Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat konkretisoivat, kuinka valtakunnallista ohjausta toteutetaan kunnissa ja ovat näin ollen keskeinen toimintaa ohjaava väline, jonka avulla alueelliset painotukset ja pedagogiikka tehdään käytännössä näkyväksi. Aluehallintoviraston valvonnassa ja ohjauksessa on ilmennyt, että useissa kunnissa sekä vanhemmat että viranhaltijat tukeutuvat asiakirjaan ja ne toimivat myös osana

aluehallintovirastojen valvontaa. Aluehallintovirastojen vastaanottamissa epäkohtailmoituksissa ja kanteluissa nousee toistuvasti esiin kohteluun ja vuorovaikutukseen liittyviä haasteita, joihin olisi pystytty vastaamaan valtakunnalliseen ohjaukseen sitoutumalla ja tarkentamalla sen toteuttamista paikallisella tasolla.

Varhaiskasvatustilain 20 §:n mukaan lapsen varhaiskasvatusta suunniteltaessa, toteutettaessa ja arvioitaessa lapsen mielipide ja toivomukset on selvitettävä ja otettava huomioon hänen ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tavalla. Lapsen vanhemmille tai muille huoltajille on annettava mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin. Lapsille ja heidän vanhemmilleen tai muille huoltajilleen on toimipaikassa järjestettävä säännöllisesti mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun ja arviointiin. Velvoitteeseen voidaan vastata paikallisella varhaiskasvatussuunnitelmalla, missä kuntalaiset tulevat kuulluksi. Tätä tietoa voidaan hyödyntää kuntien palvelunohjauksessa ja tarkentaa toimipaikkatasolla.

Varhaiskasvatuksen valtakunnallinen ohjaus keskittyy varhaiskasvatuksen tavoitteisiin yleisellä tasolla, kun taas paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman tärkein tehtävä on ohjata paikallisiin ja yksikkökohtaisiin käytänteisiin ja keinoihin, joiden avulla tuetaan valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman tavoitteiden toteutumista käytännössä. Paikallisella suunnitelmalla toteutetaan jokaisen lapsen yhdenvertaista varhaiskasvatusta. Paikalliset suunnitelmat voivat ohjata konkreettisesti työtä sekä tarjota välineitä työn arvioinnille. Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma voi toimia parhaimmillaan työkaluna, johon pystyy yhdistämään myös muita suunnitelmia ja asiakirjoja, jolloin päällekkäinen työ vähenee ja hallinnollinen työmäärä kevenee.

Aluehallintovirastojen näkemys on, että mikäli paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma poistetaan, on riskinä, että varhaiskasvatustilain 3 §:n mukaiset tavoitteet eivät toteudu. Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan päätäntävastuuta paikallisen varhaiskasvatuksen laatisesta ei tule jättää kunnille, sillä varhaiskasvatuksen laatu näyttyy aluehallintovirastolle tälläkin hetkellä pirstaleiselta sekä valtakunnallisesti että kuntien sisällä.

Varhaiskasvatustilain 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoaminen

Aluehallintovirastot eivät vastusta esitystä varhaiskasvatustilain 70 §:n 2 momentin 5 kohdan kumoamisesta.



Varhaiskasvatustilain 39 §:n mukaan varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan on huolehdittava siitä, että varhaiskasvatuksen henkilöstö osallistuu riittävästi ammattitaitoa ylläpitävään ja kehittävään täydennyskoulutukseen. Täydennyskoulutuksen toteutumista ja vaikuttavuutta on seurattava ja arvioitava. Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä täydennyskoulutuksen sisällöstä, määrästä, järjestämisestä, seurannasta ja arvioinnista.

Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan varhaiskasvatuksen henkilöstön täydennyskoulutuksesta tulee huolehtia myös jatkossa. Mikäli varhaiskasvatuksen henkilöstöä koskevien tietojen kirjaamisvelvoite täydennyskoulutukseen osallistumisesta poistetaan, tulee seurata 39 §:n 1 momentin toteutumista. Lisäksi kuntien ja aluehallintovirastojen saatavilla tulee olla tieto täydennyskoulutukseen osallistumisesta.

Lausunto on valmisteltu aluehallintovirastojen yhteistyönä ryhmässä, johon ovat kuuluneet johtaja Marja-Liisa Keski-Rauska, ylitarkastajat Heli Söderqvist, Satu Kilpinen ja Laura Pisto Etelä-Suomen aluehallintovirastosta, ylitarkastaja Tanja Tiainen Itä-Suomen aluehallintovirastosta, varhaiskasvatuksen ylitarkastaja Netta Halme Lapin aluehallintovirastosta, varhaiskasvatuksen ylitarkastaja Ulla Soukainen Lounais-Suomen aluehallintovirastosta, opetustoimen ylitarkastajat (varhaiskasvatus) Taru Terho ja Mirja Kivikangas Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastosta, opetustoimen ylitarkastaja Piia Kilpeläinen-Tuoma ja erikoissuunnittelija Marjo Mäntyjärvi Pohjois-Suomen aluehallintovirastosta sekä Noora Lohi ruotsinkielisestä sivistystoimen yksiköstä.

Johtaja

Marja-Liisa Keski-Rauska

Jakelu Opetus- ja kulttuuriministeriö

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 1, 13035 AVI
Puhelinvaihte: 0295 016 000
kirjaamo.etela@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja ESAVI/23256/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
ESAVI/23256/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Keski-Rauska Marja-Liisa 28.06.2024 09:03